

Učiteljski Tovariš

• Glasilo „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejujeta:

Jakob Dimnik in **Engelbert Gangl**

učitelja v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Jakob Dimnik**, Šubičeve ulice št. 3.

Vsebina: —ič: Podržavljenje ljudske šole. — Fr. Levec: Popotno poročilo. — XXX. občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“. — Jos. Ciperle: Kulturne slike s Kranjskega. — Naši dopisi. — Vestnik.

Podržavljenje ljudske šole.

II.

Trd in neizprosno je postal dandanes boj za obstanek. Vsak delavec stremi za plačilom, ki ga potrebuje za sebi dostojen obstanek. Ni tedaj čudo, da se tudi mi ljudsko šolski učitelji potegujemo za plače, kakoršne imajo drugi stanovi, katerim smo po svoji izomiki in po svojem delovanju enakopravni. Neštivilnokrat smo že poudarjali, da ne bo zdravih razmer v našem stanu, dokler ne bomo imeli takih plač kakor državni uradniki in neštetokrat smo kazali na občutljivo pomanjkanje učnih oseb zlasti moških, ki drastično osvetljuje te nezdrave razmere. Kdo pa popiše posledice resignacije, ki se loti tega ali onega učitelja-trpina, videčega, da se baš njegov znoj, njegov trud tako slabo plačuje. Da, ko bi se dalo pravno zadoščenje nad doseženimi uspehi pretvoriti v kruh in obleko, da, potem ne bi potrebovali boljših plač.

Opravičenost naših zahtev je izprevidel visoki deželni zbor naše lepe dežele, ki nam je lansko leto plače uredil. Besede, ki so se čule pri ti priliki v deželni zbornici, so nas jasno prepričale o njegovi blagohotnosti do nas.

Razmere so se pa od tedaj bistveno izpremenile. Od uradnikov toliko zaželena regulacija plač je dobila Najvišjo sankcijo. Najmanjša plača državnega uradnika znaša sedaj prav toliko, kolikor učiteljska plača v najvišjem razredu t. j. 800 gld. Ker imajo uradniki kvadrantenje po 100 gld. in znaša najmanjša aktivitetna doklada 120 gld., prejemlje po preteku 8 let državni uradnik najnižjega činovnega razreda 1120 gl. na leto t. j. za 80 gld. na leto več, kakor učitelj najvišjega plačilnega razreda po preteku 30 definitivnih let, kadar ima vse kvinkvenije. In učitelj ima po preteku 8 definitivnih let letne plače 640 gld. t. j. za 480 gld. na leto manj, ako pride v III. plačilni razred. Od kod naj ta deficit pokrije? S stranskimi zaslužki? Gorje, trikrat gorje njegovi šoli, če bi ga moral pokriti na ta način! Kolikrat toži ta ali oni, da mu zaradi prisiljenega stranskega posla nedostaja časa za daljnjo izobrazbo, ki je vendar v nas ravno tako potrebna kakor profesorjem,

zdravnikom, duhovnikom i. t. d. — sploh vsem stanovom, katerih delo ni šablonsko.

Razlika v plači, kakor je gori omenjena, mora roditi nezdrave posledice. Učitelj mora živeti z uradniki v istem kraju, v istih razmerah. Vnebovpijoča krivica je torej, da se plače enako istim ne uredé.

Kdo pa naj to stori? Ali posamezne šolske občine, ali šolski okraji, ali dežela?

Časi, v katerih so rezale posamične občine učiteljem košček kruha, so hvala Bogu za nami; ne želimo si jih več.

Kako se godi učiteljem, ki so plačani iz okrajnih šolskih zalogov, nam vedo bridko pesem peti goriški kolegi.

Kako more dežela svoje učitelje plačevati, to vidimo pri nas na Kranjskem. Poleg vse dobrohotnosti, s katero se odlikuje naše deželno zastopstvo, ne dopuščajo deželna denarna sredstva regulacije, ki bi bila enaka uradniški. Dasi se trdno nadejamo, da nam bode dežela povišala starostne doklade, ki so, mimogrede bodi povedano, relativno najmanjše v celi Avstriji, in uredila penzijske predpise, vendar moramo odkrito povedati, da se nam taka regulacija kakor jo imajo uradniki pri sedanjih financijelnih razmerah naše dežele naravnost nemogoča zdi.

Ostaja le še en faktor — država. Le-ta ima malone vso oblast v naših šolah, a zanje ne plačuje ničesar. Še nadzornikom, ki so vendar izključno državni organi, mora plačo dežela dajati. Tako napačno razmerje ne more dolgo časa obstati. Do izpremembe mora priti.

Časih so rekli: *cujus regio, illius religio*, ali v našem slučaju: kogar služiš, ta naj te tudi plača. Le to stališče je pravo. Dežele že itak dosti trošijo za ljudske šole. Šolske zgradbe, stvarne šolske potrebe i. t. d. — vse to znaša na leto lepo vsoto, katero morajo stanovniki dežele plačevati. To naj bi bilo pa tudi vse, kar bi imele dežele plačevati. Učitelje pa naj plačuje država. Taista skrbi za enako izobrazbo vseh učiteljev, naj skrbi tudi za enako plačo.

V tem smislu pozdravljamo radostno novoletni članek našega vrlega „Učiteljskega Tovariša“. Parola naša naj bode: „Učitelje plačuj država!“ Slavna „Zaveza“ naj pa primernim putem započeto akcijo nadaljuje.

—iē.